

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาโครงการ

สถานการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ ปี 2547 ถึง วันที่ 30 กันยายน 2563 มีผู้เสียชีวิต 6,482 คน หญิงหม้าย จำนวน 3,766 คน และ เด็กกำพร้าอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 8,955 คน และคนพิการ จำนวน 711 คน (ฐานข้อมูลผู้ได้รับผลกระทบฯ ศูนย์ประสานงานวิชาการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้ (ศวชต.)) ได้เสนอช่องว่างของการวิจัยและการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์สิทธิการเยียวยาที่ประชาชนทั่วไปควรรับรู้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กกำพร้า การพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลเด็กในการประเมินปัญหาและหาทางช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาด้านจิตใจ ระบบการเยี่ยมเยียนติดตามอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลเด็กกำพร้า การลดความเหลื่อมล้ำสิทธิเด็กกำพร้าชายแดนใต้ เป็นต้น ทั้งนี้เหตุการณ์ความไม่สงบนอกจากจะมีผู้ที่ได้รับผลกระทบทางตรงแล้วยังมีผู้ได้รับผลกระทบทางอ้อมอีกด้วย ทำให้คนในชุมชนมีความยากลำบากในการใช้ชีวิตประจำวัน มีความหวาดระแวง ทำให้เกิดผลกระทบหลาย ๆ ด้าน การระบาดของยาเสพติดในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่เป็นอย่างมาก

ถ้าสังคมมองว่าเด็กและเยาวชนคืออนาคตของชาติ การจะมีชาติที่มั่นคงในอนาคต จะต้องเริ่มที่เด็กและเยาวชนให้ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การศึกษา สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมไปถึงความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต สถานการณ์เด็กและเยาวชนในประเทศไทยที่เรากำลังเผชิญอยู่นั้นมีหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นในด้านของปริมาณและคุณภาพ ในเชิงปริมาณ เรามีจำนวนเด็กที่เกิดใหม่น้อยลง ทำให้ในอนาคตประชากรในวัยทำงานก็จะมีน้อยลงและเขาจะต้องดูแลทั้งประชากรผู้สูงอายุและเด็ก ในเชิงคุณภาพนั้น เด็กและเยาวชนไทยกำลังเผชิญปัญหาในทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ด้านจิตวิญญาณ เรื่องการยอมรับการคอร์ปชั่นและวัตถุนิยม ด้านสังคม อารมณ์ เรื่องการใช้ความรุนแรง ด้านการศึกษา เรื่องระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน แต่ปัญหาที่พบในเด็กและเยาวชนเกิดจากปัจจัยทางสังคมที่ซับซ้อนและหลากหลาย เช่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคม นโยบายกลไกการพัฒนาประเทศ และการเกิดความขัดแย้งในพื้นที่เองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น การดำเนินงานโครงการวิจัยวิจัยและพัฒนา เยียวยา สมานฉันท์และสร้างสรรค์ชุมชนสุขภาวะชายแดนใต้ใน 3 พื้นที่ ดังนี้

- 1) พื้นที่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่สีแดง มีเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอยู่ จำนวน 7 เหตุการณ์ ก่อให้เกิดความสูญเสีย มีหญิงหม้าย 4 คน (นารีมาน ชูยง, 2562) สูญเสียเสาหลักในครอบครัว ซึ่งส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัวและชุมชน เช่น ด้านสุขภาพจิต คนในชุมชนเกิดความหวาดระแวงว่าจะเกิดเหตุการณ์กับตนเองและครอบครัว มีภาวะความเครียดจากการสูญเสียเสาหลักของครอบครัวทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงครอบครัว สภาพเศรษฐกิจรายได้ต่อครัวเรือนลดลง (Focus group กลุ่มผู้สูงอายุและคนพิการ, 2062) จากความหวาดกลัวทำให้คนไม่กล้าไปกรีดยาง หรือกรีตเฉพาะในเวลากลางวันทำให้ผลผลิตน้อยลง ประกอบกับราคายางตกต่ำอย่างต่อเนื่อง คนในชุมชนต้องออกไปทำงานต่างประเทศเพิ่มขึ้น (มารีเยเปาะแต, 2562) ทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่ไม่ได้รับการดูแลเลี้ยงดูจากครอบครัวได้อย่างเต็มที่ สภาพ

สังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน เด็กและเยาวชนไม่กล้ารวมตัวกัน ไม่มีพื้นที่สร้างสรรค์ให้เด็กเยาวชน ได้ออกมาทำกิจกรรมเพื่อสังคม พื้นที่ไม่กล้าจัดกิจกรรมทางสังคมเหมือนในอดีตเพราะอาจถูกเพ่งเล็งจาก เจ้าหน้าที่รัฐ ตั้งแต่ปี 2547 ที่ผ่านมามีเด็กและเยาวชนในหมู่บ้านจลาโก ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ ความไม่สงบจำนวน 8 คน คือ ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียหัวหน้าครอบครัว แต่ ณ ปัจจุบันเด็กและ เยาวชนเหล่านั้นได้เติบโตบางคนทำงานในพื้นที่และนอกพื้นที่ บางคนได้แต่งงานมีครอบครัว และบางคน กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งแต่ละคนสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข (นารีมาน ชูยง, 2562) จากการประชุมกลุ่ม (Focus group) และการศึกษาชุมชนผ่านกระบวนการเยี่ยมบ้าน ในหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2562 ปัญหาเสพติดและปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนได้ถูกหยิบ ยกให้เป็นวาระสำคัญของชุมชนที่ต้องการพัฒนาร่วมกันกับนักวิจัย แต่ทั้งนี้ในการพัฒนาหรือการแก้ไข ปัญหาของเด็กและเยาวชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนนั้น มีความสำคัญ 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง การ ได้รับความร่วมมือของคนในชุมชน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ ร่วมกับ กลุ่มเด็กและเยาวชน โดยอาศัยจุดเด่นของเด็กและเยาวชนในชุมชน บูรณาการเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ประเด็นที่สอง คือ การศึกษาความเป็นมาของสถานการณ์ยาเสพติด ในเด็กและเยาวชนโดยเชื่อมโยงกับปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น สถานการณ์ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดน ภาคใต้ ความรู้และความเข้าใจเด็กและเยาวชนภายใต้บริบททางสังคมต่าง ๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมให้ เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน โดยได้รับการสนับสนุนจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ และตัดเงื่อนไขทาง สังคมที่ส่งผลกระทบและเป็นเงื่อนไขให้เด็กเข้าหายาเสพติด โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเมื่อสิ้นสุดโครงการนี้ เด็กและเยาวชนจะสามารถสร้างสรรค์แนวทางในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง และสร้างภูมิคุ้มกัน ให้กับตนเองได้ในอนาคตข้างหน้าต่อไป

2) พื้นที่บ้านบาตุดม หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกรงปินัง จังหวัดยะลา ข้อมูลจาก การศึกษาชุมชน เป็นชุมชนใหม่ที่เกิดเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา คนในชุมชนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์เป็นเครือญาติ กัน มีนิสัยเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยเป็นหูเป็นตาในเรื่องของการดูแลบุตรหลาน ใน พื้นที่บ้านบาตุดม มีจำนวนประชากร ทั้งหมด 963 คน ชาย 488 คน หญิง 475 คน เด็กที่อยู่ในช่วงอายุ 7-12 ปี จำนวน 190 คน ช่วงอายุ 13-18 ปี จำนวน 90 คน (บัณฑิตอาสาสมัคร, 2562) คนในชุมชน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกรีดยางพารา เนื่องจากลักษณะอาชีพการกรีดยางที่จะต้องออกไปเริ่มกรีดยาง ตั้งแต่เวลา 05.00 น. และกลับบ้านมาอีกทีเวลา 09.00 น. ทำให้ตอนเช้าซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กต้องออกไป โรงเรียน ไม่มีพ่อแม่ผู้ปกครองดูแลเรื่องการแต่งตัว อาหาร และส่งลูกไปโรงเรียน ประกอบกับบ้านบาตุดม ไม่มีโรงเรียนในพื้นที่ทำให้เด็กต้องออกไปเรียนในโรงเรียนพื้นที่ใกล้เคียงกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็กในพื้นที่ว่า “เด็กในพื้นที่บ้านควนนางจะเลือกเรียนที่โรงเรียนบ้าน หลักเขต ส่วนเด็กในพื้นที่บ้านบาตุดมจะเลือกเรียนที่โรงเรียนบ้านแบห่อ” ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ใกล้เคียง และยังมีเด็กอีกจำนวนหนึ่งที่เลือกเรียนในโรงเรียนต่างพื้นที่โดยจะมีรถโรงเรียนมารับส่งเป็น ประจำทุกวัน นอกจากนี้พื้นที่บ้านบาตุดมยังมีศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ตำบลห้วยกระทิง โรงเรียนตาดีกานูรุลฮุดดาและโรงเรียนตาดีกาตารุลนาอิม ทำการเรียนการสอน ในทุกวันเสาร์และวันอาทิตย์ อีกทั้งเป็นศูนย์รวมที่ใช้ในการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชน (การ สัมภาษณ์แกนนำและผู้ปกครองเด็ก, 2562) จากการทำประชาคมหมู่บ้าน ในพื้นที่บ้านบาตุดม ตำบล ห้วยกระทิง โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 43 คน ได้แก่ คนในชุมชนจำนวน 25 คน เจ้าหน้าที่ อบต. ห้วยกระทิง อสม แกนนำชุมชน จำนวน 9 คน บัณฑิตอาสา พี่เลี้ยงบัณฑิตอาสา และทีมศสช. จำนวน 9 คน ผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมส่วนใหญ่มีความเห็นว่าให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่กลุ่มเด็กในเรื่องของ

การศึกษา พฤติกรรมเสียงติดโทรศัพท์ ติดเกม และติดยาเสพติด ตามลำดับ (การจัดเวทีประชาคม หมู่บ้าน , 2562) สถานการณ์เรื่องการศึกษาของเด็กในพื้นที่บ้านบาตุมอปัจจุบัน พบว่า เด็กยังไม่มีแรงจูงใจในการเรียนและผู้ปกครองยังไม่ใส่ใจและไม่เห็นความสำคัญต่อการศึกษาของเด็กประกอบกับเด็กมีพฤติกรรมติดเกม ติดสื่อสังคมออนไลน์ ครอบครัวไม่มีเงินและขาดทุนทรัพย์ในการสนับสนุนด้านการเรียนให้เด็ก จึงทำให้เด็กในพื้นที่เกิดความรู้สึกไม่สบายใจ ข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจของศูนย์สำรวจความคิดเห็นของ นิติ์ โพล สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) ซึ่งได้เปิดเผยผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 1,245 หน่วยตัวอย่าง กระจายทุกภูมิภาค ทุกระดับการศึกษาและกลุ่มอาชีพ กรณีปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา จากการสำรวจพบว่า ประชาชน ร้อยละ 56.7 ระบุว่าสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ผลการเรียนของเยาวชนตกต่ำ เกิดจากการที่เด็กสนใจเรื่องของเกมมากเกินไป รองลงมา ร้อยละ 38.9 ระบุว่าเกิดจากเยาวชนให้ความสนใจสื่อเพื่อความบันเทิงมากขึ้น ทำให้ความสนใจในการศึกษาหาความรู้ลดน้อยลง และอีกร้อยละ 36.2 ระบุว่า เป็นเพราะพ่อแม่ทุ่มเวลาหาเงิน ทำงาน และใช้เงิน ใช้เทคโนโลยีเลี้ยงดูเด็ก ในขณะที่ประชาชนร้อยละ 31.4 ระบุว่าสาเหตุมาจากคุณภาพของครูผู้สอน และร้อยละ 23.4 ระบุว่า เป็นเพราะสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้เยาวชนนั้นมีผลการเรียนที่ตกต่ำ (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2560) ซึ่งจะส่งผลทำให้อาชีพของเด็กมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี เด็กเกิดการว่างงาน ขาดรายได้หาเลี้ยงตัวเองและครอบครัว มีเวลาว่างไปรวมกลุ่มและยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมาเพิ่มมากขึ้นในอนาคต จากข้อมูลดังกล่าว มติที่ประชุมประชาคม คนในชุมชน แกนนำชุมชนบ้านบาตุมอ ร่วมกับนักพัฒนาชุมชนชำนาญการจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยกระหิงง สภาเด็กและเยาวชน ตำบลห้วยกระหิงงเห็นความสำคัญของปัญหาด้านการศึกษาของเด็กในพื้นที่และเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนเด็กและเยาวชนในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกด้านการศึกษาของเด็กและเยาวชน อายุ 9-12 ปี ในพื้นที่บ้านบาตุมอ ตำบลห้วยกระหิงง อำเภอกรงปินัง เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมเชิงบวกด้านการเรียนรู้ และเข้าสู่ระบบการศึกษามากขึ้นควบคู่กับการพัฒนาศักยภาพในตัวเด็กที่จะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงและพฤติกรรมเสี่ยงที่จะทำให้เกิดปัญหาทางสังคมได้อีกด้วย

3) พื้นที่บ้านโคกยาง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส มีจำนวนครัวเรือน 345 หลังคาเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 1,419 คน เพศชายจำนวน 684 คน เพศหญิงจำนวน 734 คน จำนวนเด็กและเยาวชนจำนวน 175 คน ผู้สูงอายุจำนวน 242 คน มีจำนวนคุ้มบ้าน 8 คุ้ม ประกอบด้วย บ้านกลาง โคกบ้าน เกาะสมันคร บ้านโคกกะโร โลกกะไต โลกกุแว ใต้ดินคลอง และทุ่งนาหวาน ประชาชนนับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 60 และศาสนาพุทธร้อยละ 40 ทั้งสองศาสนาใช้ชีวิตร่วมกันได้ปกติ มีการทำกิจกรรมร่วมกันเห็นได้จากการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเครื่องแกงแม่บ้านโคกยาง กลุ่มส่งเสริมอาชีพเศรษฐกิจพอเพียง และชมรมผู้สูงอายุ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีชาวพุทธและมุสลิมมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ สภาพแวดล้อมส่วนใหญ่ประกอบด้วยทุ่งนา มีสวนยางและสวนปาล์มเป็นหย่อม ๆ อาชีพหลักของคนในชุมชน ได้แก่ อาชีพกรีดยาง มีทั้งที่เป็นเจ้าของเองและรับจ้างของคนในพื้นที่ รองลงมาคือ อาชีพเกษตรกรรมทำนาในรูปแบบนาเบา ใช้น้ำจากคลองชลประทานในการทำนา และตามแนวคลองมีการปลูกพืชผักและเลี้ยงสัตว์ ในชุมชนมีสถาบันการศึกษา 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกกุแว โรงเรียนวัดสิทธิสารประดิษฐ์ โรงเรียนตาดิگانูรุลฮุดดาบ้านโคกกุแว จากการที่นักวิจัยได้พูดคุยกับผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่กังวลเรื่องลูกติดเกม ติดยาเสพติด ชอบเที่ยวกลางคืน และสอบถามถึงพฤติกรรมติดสื่อของลูก ๆ พบว่า ลูกชอบเล่นเกม ดูการ์ตูน ดูคลิปต่าง ๆ เล่นเฟซบุ๊ก ไลน์ และอินสตาแกรม สาเหตุที่ลูกติดโทรศัพท์ส่วนหนึ่งเกิดจากตัวผู้ปกครองเองที่ซื้อโทรศัพท์ให้ลูกด้วย

เหตุผลที่ต้องการที่จะให้ลูกอยู่ในสายตา โดยมองว่าให้ลูกเล่นโทรศัพท์ที่บ้านดีกว่าให้ลูกออกไปเที่ยวเล่นนอกบ้าน อย่างน้อยถ้าเล่นโทรศัพท์ที่บ้านจะได้อยู่ในสายตา และอีกเหตุผลหนึ่งคือการต่อรองในเรื่องการเรียน หากผู้ปกครองไม่ซื้อโทรศัพท์จะไม่ไปโรงเรียน ผลกระทบจากการติดโทรศัพท์ที่ผู้ปกครองสะท้อน คือเด็กขี้เกียจทำการบ้าน ไม่ช่วยเหลืองานบ้าน กลับจากโรงเรียนแล้วไม่ยอมเปลี่ยนเสื้อผ้าจะจับโทรศัพท์ทันที บางคนเก็บตัวอยู่ในห้องนอน บางคนออกไปเล่นโทรศัพท์นอกบ้านร่วมกับกลุ่มเพื่อน บางคนออกไปเล่นโทรศัพท์นอกบ้านยามค่ำคืนตามสถานที่ต่าง ๆ โดยที่ผู้ปกครองไม่รู้ว่าเด็กอยู่ที่ไหน ผู้ปกครองจึงมีข้อกังวลที่นำไปสู่การเที่ยวกลางคืน การนัดพบกันอันส่งผลให้เกิดความเสียหายหรือได้รับอันตราย และอาจตกเป็นเหยื่อจากเหตุการณ์ความไม่สงบ และอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้ปกครองสะท้อนคือการเล่นโทรศัพท์ที่ส่งผลต่อการเรียน เนื่องจากเล่นโทรศัพท์จนตึกทำให้นอนตื่นสายไม่ยอมไปโรงเรียน บางคนมีพฤติกรรมก้าวร้าวทั้งการพูดจาและการกระทำ เช่น ส่งเสียงหัวเราะตะคอกเสียงดัง ทำลายข้าวของทะเลาะกับเพื่อน เป็นต้น ผลกระทบดังกล่าวถือเป็นผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องการติดสื่อออนไลน์ ซึ่งอาจจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว และส่งผลต่อสุขภาพด้วย นั่นคือจะมีปัญหาเรื่องสายตา ปวดศีรษะและอาจทำให้มีเวลาในการเรียนหนังสือน้อยลง รวมทั้งอาจจะทำให้เด็กและเยาวชนเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสื่อลามกอนาจารในการมีพฤติกรรมเสี่ยงที่ไม่เหมาะสมได้ จากการทำเวทีประชาคม ผู้เข้าร่วมจำนวน 30 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง แกนนำเยาวชน แกนนำผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่เป็นกังวลกับพฤติกรรมการใช้สื่อโซเชียลมีเดียของกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกาย อารมณ์ การศึกษา การเสพสื่อลามก การเสพสื่อที่ใช้ความรุนแรง แนวโน้มพฤติกรรมดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนไม่สามารถควบคุมได้ ส่งผลต่อการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังหลักของชุมชนและประเทศที่มีคุณภาพได้ ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่สะท้อนว่าตนขาดความรู้ทักษะการดูแลลูกตามช่วงวัยและการรู้เท่าทันพฤติกรรมการใช้สื่อของลูกหลาน ชุมชนยังไม่มีแนวทางการดูแลอย่างจริงจัง โดยทุกฝ่ายมีส่วนรับผิดชอบดูแลและพัฒนาเด็กเยาวชน ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ คือ การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร เกิดขึ้นได้อย่างไร จะมีแนวทางการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมดังกล่าวอย่างไร และจะอย่างไรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา เยาวชน สมานฉันท์ และสร้างสรรค์ชุมชนสุขภาวะชายแดนได้หลายฝ่ายจึงต้องร่วมด้วยช่วยกันไม่ว่าจะเป็นเด็กและเยาวชนเอง ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน รวมถึงการพัฒนาคนรุ่นใหม่ให้สามารถเป็นนักพัฒนาและนักวิจัยเพื่อที่จะสามารถขับเคลื่อนประเด็นปัญหาต่าง ๆ เป็นไปอย่างสร้างสรรค์จึงเป็นเรื่องสำคัญ

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) สนับสนุนการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน
- 2) เพื่อสร้างนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบฯ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้
- 3) เพื่อสร้างเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน

1.3 ทฤษฎี สมมติฐานและกรอบแนวคิดโครงการวิจัย

1. ผลงานตีพิมพ์
2. เครือข่ายภาคีรัฐ/ภาคีประชาสังคม/นักวิชาการ/นักพัฒนา แก้ไขปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้า/ยากไร้ หญิงหม้าย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และชุมชน
3. นโยบายแก้ไขปัญหของผู้ได้รับผลกระทบฯ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคีได้
4. สื่อได้รับการเผยแพร่ทั้งในระดับชุมชนและสังคม
5. ได้นักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหามุ่งได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพ และสังคมของชุมชนภาคีได้

Output

1. รายงานการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้า/ยากไร้ หญิงหม้าย ผู้พิการ ผู้สูงอายุ และชุมชน
2. ชุดความรู้/สื่อ ที่ใช้ในการเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
3. จำนวนนักพัฒนารุ่นใหม่ที่สามารถพัฒนาต้นแบบแก้ไขปัญหามุ่งได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคีได้

Outcome

1. สนับสนุนการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและเด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน
2. สร้างนักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหามุ่งได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพ และสังคมของชุมชนภาคีได้

Process

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างงานวิจัยและพัฒนา และ นวัตกรรมระดับบุคลากรมหาวิทยาลัย นักพัฒนารุ่นใหม่ซึ่งอาจเป็นทั้งเยาวชนและ ชาวบ้านในชุมชน
ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนากลุ่มคนสุขภาพและ สมานฉันท์
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเคราะห์เชิงนโยบาย
ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสื่อสาธารณะ
ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างเครือข่าย

Input

1. ผู้ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบ จังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ เด็กกำพร้าและ เด็กด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้
2. นักวิชาการในสถาบันการศึกษาภาคใต้
3. นักพัฒนารุ่นใหม่
4. ชุมชน (แกนนำชุมชน ประชาชน ชุมชน ผู้นำ ศาสนา ผู้นำท้องถิ่น/ท้องถิ่น ฯลฯ)
5. เครือข่ายภาคีประชาสังคมและภาครัฐ

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตเนื้อหา

1. การสนับสนุนของคนในชุมชนตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ในการบูรณาการกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและภูมิคุ้มกันทางสังคม
2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงบวกด้านการศึกษาของเด็กประถมศึกษาตอนปลาย
3. ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงของเด็กและเยาวชนและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน

1.4.2 ขอบเขตพื้นที่

ทางโครงการดำเนินงาน 3 พื้นที่ คือ 1) พื้นที่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี 2) พื้นที่บ้านบาตูด หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกงปิ่น จังหวัดยะลา และ 3) พื้นที่บ้านโคกยาง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส

1.4.3 ขอบเขตประชากร/กลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่บ้านจลาโก หมู่ที่ 6 ตำบลมะนังดาลำ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เด็กและเยาวชนอายุ 10-18 ปี จำนวน 60 คน และผู้ปกครอง 40 คน พื้นที่บ้านบาตูด หมู่ที่ 4 ตำบลห้วยกระทิง อำเภอกงปิ่น จังหวัดยะลา เด็กชั้นประถมศึกษาตอนปลาย อายุ 9-12 ปี จำนวน 40 คน ผู้ปกครอง 20 คน และพื้นที่บ้านโคกยาง หมู่ที่ 5 ตำบลพร่อน อำเภอดากใบ จังหวัดนราธิวาส เด็กและเยาวชนอายุ 9-25 ปี จำนวน 40 คน และผู้ปกครอง 20 คน

1.4.4 ขอบเขตระยะเวลา

12 เดือนหลังจากทำสัญญาโครงการ (ตุลาคม 2561 - กันยายน 2562) และได้ขยายเวลาโครงการ 6 เดือน (ตุลาคม 2562 - มีนาคม 2563)

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ผลผลิต (Output)

1. รายงานการวิจัยผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน
2. นักวิจัยรุ่นใหม่
3. ชุดความรู้/ สื่อ ที่ใช้ในการเผยแพร่ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน
4. นักพัฒนารุ่นใหม่ที่สามารถพัฒนาต้นแบบในการแก้ไขปัญหาของผู้ได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้

1.5.2 ผลลัพธ์ (Outcome)

1. ผลงานตีพิมพ์
2. เครือข่ายภาครัฐ/ภาคประชาสังคม/นักวิชาการ/นักพัฒนา แก้ไขปัญหาผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง ทั้งในกลุ่มเด็กกำพร้าและด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ และชุมชน
3. นโยบายแก้ไขปัญหของผู้ได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้
4. สื่อได้รับการเผยแพร่ทั้งในระดับชุมชนและสังคม
5. ได้นักพัฒนารุ่นใหม่ที่มีความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบ ปัญหาสุขภาพและสังคมของชุมชนภาคใต้